

RAZMERJE MED MEDNARODNO IN SLOVENSKO RAZLIČICO RASTLINSKE SISTEMATIKE

V pričujoči obravnavi strokovnih imen rastlin na Slovenskem želim opozoriti na razmerje med slovensko in mednarodno različico rastlinske sistematike ter na njune ubeseditvene značilnosti. Gradivo za obravnavo je bilo zajeto zlasti iz *Male flore Slovenije 1984* (dalje MSF), deloma pa tudi iz *Male flore Slovenije 1969* (dalje MFS-69) in iz *Registra flore Slovenije* (dalje RFS).¹

Dans la présente recherche sur les noms scientifiques des plantes en Slovénie, j'essaie d'établir la corrélation entre la variante slovène et internationale de la systématique des plantes. Ce qui m'intéresse surtout ce sont leurs caractéristiques dénominatives. La documentation est empruntée principalement à Flore de Slovénie (Mala flora Slovenije) et en partie à Registre de flore de Slovénie (Register flore Slovenije).

Za mednarodno veljavne ustreznike, ki se razen v botaniki uporabljajo tudi v drugih vedah, je v rabi več izrazov: **latinsko ime**², **znanstveno ime**³ in **polatinjeno ime**⁴. Neenotna poimenovanja dajejo slutiti, da ne gre za enakovrstno besedje, kar je mogoče ugotoviti že iz razčlenitve peščice teh imen. V grobem jih lahko razdelimo v dve skupini:

V prvo skupino spadajo imena rastlin, izpričana v klasični latinščini, kot npr. *cornus* – *dren*, *larix* – *macesen*, *urtica* – *kopriva*, *olea* – *oljka*, *papaver* – *mak*, pa tudi klasičnolatinska, prevzeta iz grščine: *helleborus* < gr. *helléboros* – *teloh*, *hibiscum* < gr. *ibískos* – *oslez*, *linum* < gr. *línon* – *lan*, *mandragoras* < gr. *mandragórās* – *mandragora* ipd.

V drugo skupino, tj. skupino polatinjenih (latiniziranih) rastlinskih imen, se uvrščajo izvorno različna imena, ki jih lahko razdelimo v tri podskupine:

V prvo podskupino spadajo rastlinska imena, ki se tvorbeno naslanjajo na latinščino oz. grščino, saj najdemo v njihovi podstavi (ali podstavah, kadar gre za večpodstavno ime) latinski ali grški koren, npr. *Punica* < lat. *puniceus/punicus* "škrlatno rdeč" ali *Pyracantha* < gr. *pŷr* "ogenj" in *ákantha* "trn; akacija" ipd.

Številčno močno zastopana je druga podskupina mednarodnih rastlinskih imen, ki imajo osebno ime v podstavi tvorjenke. Pri tem gre, razumljivo, najpogosteje za imena botanikov. Taka imena (t. i. botanični eponimi) so: *Magnolia* iz imena francoskega botanika P. Magnola (1638–1715), *Matthiola* iz imena italijanskega naravoslovca A. Mattioli (1500–1577), *Lobelia* iz imena flamskega botanika M. de Lobela (1538–1616), *Rudbeckia* iz imena švedskega botanika O. Rudbecka (1660–1740) ipd.

V zadnjo podskupino lahko uvrstimo imena tistih neevropskih rastlin, ki so, prinesene v Evropo, ohranile prvotno neevropsko ime (to je bilo pogostokrat prilagojeno latinskemu zapisu). Nekaj primerov: *Datura* izvira iz hind. *dhatūra*, najverjetneje s posredovanjem portugalščine; *Yucca* izhaja iz jezika, ki se govori na Haitiju; ime *Ginkgo* je kitajskega izvora.

Dejansko gre za (klasično)latinska in polatinjena imena, ki so v znanstvenih besedilih obvezna, a jih zaradi nedvoumnosti pogostokrat najdemo tudi v poljudnostrokovnih besedilih.⁵ Glede na to, da so mednarodno priznana in standardizirana, bi jim mogli reči tudi **mednarodna (rastlinska/botanična) imena**. Ustreznika za **latinsko ime**⁶ in **znanstveno ime**⁷ se uporabljata tudi v tujih jezikih.

1. Ubeseditvene značilnosti rastlinske sistematike

Čeprav gre za ubeseditvev iste znanstvene sistematike, je videti, da je zaradi visoke stopnje dogovornosti oz. logičnega vpliva na poimenovanje posameznih sistematskih enot v mednarodni različici ta zgrajena pregledno, skoraj brez odstopanj, medtem ko je v slovenski različici teh kar precej. V mednarodni različici je za **vrsto** (kot temeljno sistematsko enoto) dosledno izpeljano dvočlensko poimenovalno načelo, **rodovno ime** je enobesedno, **ime za družino** pa je samostalnik v množini, izpeljan s priponskim obrazilom **-aceae**, pri čemer je kot podstava praviloma uporabljeno ime za določeno družino značilnega rodu, npr. *Urtica* → *Urticaceae*, *Gerania* → *Geraniaceae*, *Rosa* → *Rosaceae*. Podobno poenotenje pri **družinskih imenih** najdemo tudi v slovenski različici. Ta imena so praviloma izpeljanke ženskega spola s priponskim obrazilom **-ovke/-evke**: *koprivovke* < *kopriva*, *krvomočničevke* < *krvomočnica*. Motivacijo v enobesednem rodovnem imenu ima od skupno 144 v MFS vključenih družin 118. Ker je lahko v slovenski različici **rodovno ime** tudi dvobesedno (kakršnih v mednarodni različici ni), je lahko motivirano **družinsko ime**

a) zloženka (*vodorehovke* < *vodni orešek*, *vodolečevke* < *vodna leča*);
 b) tvorjeno iz prilastka (*granatovke* < *granatno jabolko*);
 c) množinska oblika rodovnega imena (*kačji jeziki* < *kačji jezik*).

Izjemoma ima lahko **družinsko ime** motivacijo v vrstnem imenu: *kovačnikovke* < *kovačnik* (spada v rod *kosteničevje*). Nekatera **družinska imena** so poslovenjena mednarodna: *taksodijevke* < *Taxodiaceae* < *Taxodium* = *močvirska cipresa* ali *zosterovke* < *Zosteraceae* < *Zostera* = *morska trava*. V manjšini so tudi **družinska imena**, ki nimajo iz sistematike izhajajoče motivacije (*ustnatice*, *radičevke*, *rožnice*, *jarmolistovke*, *pasjestrupovke*). Podobno kot že omenjeni *kačji jeziki* izstopa iz tvorbenega sistema (izpeljava na **-ovke/-evke**) še nemotivirano družinsko ime *trave*, priponsko obrazilo **-ice/-nice** pa imajo *zlatičnice* < *zlatica*, *klinčnice* < *klinček* in *kobulnice* iz jedra **rodovnega imena** *progasti kobul*.

Če primerjamo slovenska **imena družin** iz MFS z MFS-69, je teh odstopanj še veliko več.

1. Pogostokrat se motivirana oblika družinskega imena ravna po spolu **rodovnega imena** (*leskovke* < *leska* : *orehovci* < *oreh*), čeprav to načelo ni izpeljano dosledno (*jegličevke* < *jeglič* : *dresnovci* < *dresen*).
2. V MFS-69 je več izpeljank s priponskim obrazilom **-ice/-nice** (*trdoleskovke* : *trdolesnice*, *kločkovke* : *kločnice*, *sporiševke* : *sporišnice*, *trpotčevke* : *trpotnice*).⁸
3. Pogostejša – kot v MFS – je tudi raba množinske oblike **rodovnega imena** namesto izpeljave (*rogovke* : *rogozi* – rodovno *rogov*, *vodopivovke* : *vodopivke* – rodovno *vodopivka*, *smrečičevke* : *smrečice* – rodovno *smrečica*).
4. V nekaterih primerih je bilo v MFS **družinsko ime** spremenjeno (*nebinovke* : *košarice* – rodovno *nebina*, *žabjelasovke* : *vodozvezdnice* – rodovno *žabji las*).
5. Razlog za razlike v poimenovanju posameznih sistematskih enot je tudi v drugačnem uvrščanju le-teh v sistematiko. Tako so v MFS-69 v družini *zosterovke* navedena tudi **rodovna imena** *dristavec*, *rupija* in *pozidonija*, ki so v MFS uvrščene v samostojne družine. Zato so v MFS dodane družine *dristavčevke*, *rupijevke* in *pozidonijevke*.

V mednarodni različici rastlinske sistematike je **rodovno ime** enobesedno, in sicer so to samostalniki najpogosteje s priponskimi obrazili:

- a *Erica, Olea, Mentha, Malva*;
- ia *Hladnikia, Forsythia*;
- um *Verbascum, Leontopodium, Helianthemum, Ligustrum*;
- on *Rhododendron, Erigeron*;
- o *Plantago, Senecio*;
- er *Acer, Papaver, Cotoneaster*;
- es *Ribes, Tagetes, Odontites*;
- is *Arabis, Oxalis, Adonis, Clematis*;
- us *Ficus, Dianthus, Thymus, Myrtus*;
- ix *Salix, Tamarix* in drugimi.

Posamezne družine v Sloveniji rastočih rastlin se členijo v različno število rodov (od 1 npr. pri *presličevkah*, do 76, kolikor jih je vključeno v družino *trav*), zato najdemo v MFS 816 rodovnih imen.⁹ Ta so sicer večinoma enobesedna (713 ali 87,4 %), pa tudi dvobesedna (103 ali 12,6 %). Med temi **rodovnimi imeni** prevladujejo samostalniki ženskega spola (446 ali 54,7 %), precej jih je moškega spola (346 ali 42,4 %), zelo redka pa so srednjega spola (le 24 ali 2,9 %). Vsa imena so v ednini z izjemo rodovnih imen *ročice*, *mačje tačke*, *venerini lasci*, ki so v množinski obliki.

Besedotvorno¹⁰ spadajo med **nemotivirana** rodovna imena npr.: *bor, brin, dren, fižol, glog, grah, hmelj, hrast, hren, klek, lan, luk, mak, slak, slez, šaš, trst, ajda, leča, lipa, meta, pesa, repa, resa, proso* in druga. Med **motiviranimi** rastlinskimi imeni je najmanj **sestavljjenk**, in sicer:

nad- *nadbradec, nadlišček;*
ne- *nedotika;*
o- *ohmelje;*
pa- *pacipresa, pagrint, pajetičnik, panešplja;*
po- *posončica;*
pod- *podlesek, podraščec, podvodnica;*
pre- *preobjeda, prevezanka;*
raz- *razhudnik.*

Zloženke lahko razdelimo v tri skupine:

- a) s **samostalniškim prvim delom** (*brinjekaz, hruškolistka, kamnokras, kamnokreč, krvomočnica, mrežolistnica, neboglasnica, rogolist, srakoperec, vodopivka*);
- b) s **pridevniškim prvim delom** (*črnoglavka, hudoletnica, mladomesečinka, obloglavka, ozkorepka, samoperka, samovratec, suhocvet, suholetnica, trdoleska, zlatorepka*);
- c) s **števnikiškim prvim delom** (*dvoglavka, dvoredec, dvorednik, enocvetka, petoprstnik, trirobka, triroglja, trizobka, stoklasa; tavžentroža; vsezdravka*).

Pri enobesednih rodovnih imenih moškega spola prevladujejo **izpeljanke** z naslednjimi priponskimi obrazili:¹¹

-ec *blatec, golšec, goltec, rmanec, sivec, bodoglavec, dvoredec, dristavec, grintavec; griževec, kokoševac, sviščevac; grahovac, netreskovec, slakovec, smokvovec; bedrenec, ovsenec; glavinec, repinec;*
-ek *biček, ježek, sirek; jesenček, klinček, rogovilček; čepnjek, penušnjek;*
-ak *bodak, lisičjak, mišjak; gadnjak, jagodnjak, repnjak;*
-ik *repik; jetrnik, petoprstnik, reličnik, kukovičnik; muhovnik, poprovnik.*

Redkejše so izpeljanke s priponskimi obrazili:

-ič *bodič, ognjič, vratič;*
-ač *kromač, mrkač;*
-in *ovčín, svetlín, volčín;*
-uh *lapuh, repuh;*
-ar *členkar, krinkar;*
-ež *gladež, kolmež* in še nekatere druge redkejše izpeljanke.

Med besedotvorno motiviranimi slovenskimi rastlinskimi imeni ženskega spola prevladujejo **izpeljanke** s priponskimi obrazili:

- ica** *grašica, jarica, kislica, orlica, zlatica, zvezdica; barvilnica, jagodičnica, posončnica; borovnica, glistovnica, muhovnica; bodalica, migalica; rižolica;*
- ka** *jelenka, leska, smiljka, sivka; bodika, črnika, lanika, metlika, ovsi-ka; česnovka, hrastovka, latovka; gledičevka, smiljevka, riževka; kernerjevka, linejevka; potočarka, žabarka;*
- ija** *forzitiija, hladnikiija, ludvigija, magnoliija;*
- ina** *kalina, jastrebina, mačina, metlina, nebina; rujevina, jurjevina.*
- Redkejšje so še izpeljanke z obrazili:

- ača** *bolhača, krpača; rebrenjača;*
- uša** *draguša, grebenuša, slanuša;*
- ulja** *grezulja, prosulja, šopulja* in še nekatere.

Motiviranih (izpeljanih) rodovnih rastlinskih imen srednjega spola je le 10, in sicer:

- je** *bičje, ciprje, lisičje, ločje, metličje, ohmelje, trebelje;*
- evje** *bičevje, kosteničevje in kresničevje.*

Najredkejšje med rastlinskimi imeni so **izpredložne izpeljanke**, in sicer:

- na-** *naglavka, naprstec;*
- za-** *zavratnica.*

V RFS je zajeto 3.216 slovenskih rastlinskih vrstnih imen, zato bom mogla opozoriti le na nekatere značilnosti. V mednarodni različici sistematike je po binarnem sistemu, ki ga je vpeljal švedski botanik Linné, **vrstno ime** dosledno dvobesedno: jedrni samostalnik je rodovno ime, ki mu je dodan zapostavljeni pridevniški prilastek (*Cornus mas, Punica granatum, Rosa gallica*). Dvobesedna vrstna imena prevladujejo tudi v slovenščini in se tvorbeno ujemajo z mednarodnimi, vendar s to razliko, da imajo levi ujemalni pridevniški prilastek (*rumeni dren, granatno jabolko, francoski šipek*).

V primerih, ko je dvobesedno že rodovno ime (*progasti kobil, črni gaber, šmarna hrušica - vinska trta, alpska azaleja, alpski zvonček*) se pojavita dve možnosti: a) če je določen rod zastopan v Sloveniji le z eno vrsto, se neredko rodovno ime ponovi tudi kot vrstno ime (*progasti kobil, črni gaber, šmarna hrušica*); b) pogosteje pa dobi dvobesedno rodovno ime, ne glede na število zastopanih vrst v Sloveniji, še ustrezen prilastek, ki določa vrsto - tako dobimo tribesedna vrstna imena (b¹ le ena vrsta: *divja vinska trta, polegla alpska azaleja*; b² več vrst: *najmanjši alpski zvonček, navadni alpski zvonček, pritlikavi alpski zvonček*). Vrstno ime pa je lahko tudi enobesedno, s čimer se izgubi sistemska navezava na rod (*maklen* spada v rod *javor*; *beka, iva, rakita* so iz rodu *vrba*; *šentjanževka* rod *krčnica*). Podobno nimajo povezave z rodом tudi

tista dvobesedna vrstna imena, katerih jedrni del ni rodovno ime (*srčna moč*, *triglavska roža* spadata v rod *petoprstnik*; *strupeni bršljan* iz rodu *octovec*; *nepravi lovor* iz rodu *brogovita*).

Formalno ujemanje in razlike med obema različicama sistematike predstavljam še z naslednjimi zgledi:

Cornaceae – *drenovke*

Cornus – *dren*

Cornus mas – *rumeni dren*

Rosaceae – *rožnice*

Rosa – *šipek*

Rosa gallica – *francoski šipek*

Punicaceae – *granatovke*

Punica – *granatno jabolko*

Punica granatum – *granatno jabolko*

Rhamnaceae – *krhlikovke*

Rhamnus – *kozja češnja*

*Rhamnus pumila*¹² – *nizka kozja češnja*

2. Razmerje med slovenskimi in mednarodnimi strokovnimi rastlinskimi imeni

Iz primerjave obeh različic je razvidno, da je slovensko rastlinsko ime za posamezno sistematsko enoto v odnosu do mednarodnega:

a) prevzeto,

b) kalkirano,

c) domače oz. brez pomensko-izrazne naslonitve na mednarodno.

a) Podomačitev pri prevzetih rastlinskih imenih ni bila potrebna npr. pri *iva* = *Iva*, *tolpis* = *Tolpis*¹³, sicer pa so ta imena pisno podomačena v obrazilnem delu (*tamariša* = *Tamarix*, *trinja* = *Trinia*, *platana* = *Platanus*, *jasmin* = *Jasminum*) ali tudi v podstavi (*albicija* = *Albizzia*, *amorfa* = *Amorpha*, *gledičija* /tudi *gledičevka*/ = *Gleditsia*, *krupina* = *Crupina*, *ludvigija* = *Ludwigia* ipd.). Pri izimenskih vrstnih prilastkih naletimo v različnih virih na pisne dvojnice, saj je možen zapis tudi z veliko začetnico, čeprav se je v zadnjem času uveljavila tudi v teh primerih pisava z malo začetnico (*blagajev volčin*¹⁴ : *Blagajev volčin*¹⁵ ali *zoisova zvončica*¹⁶ : *Zoisova zvončica*¹⁷ ipd.).

b) Pri precejšnjem delu rastlinskih imen je poleg pomenske vidna tudi tvorbenost vzporednost med obema nomenklaturama, pri čemer gre za

kalkiranje. Prekrivanje je lahko popolno ali pa le delno. V to skupino spadajo npr. rodovna imena: *črnika* = *Nigella* < lat. *nigellus* "črnkast"; *sončnica* = *Helianthus* < iz gr. *hélíos* "sonce" in *ánthos* "cvet"; *solinka* = *Salsola* < lat. *salsus* "slan"; *orlica* = *Aquilegia*, za katero sta možni dve razlagi: 1. < lat. *aquila* "orel" ter 2. < lat. *aqua* "voda" in *legere* "zbirati"; *pljučnik* = *Pulmonaria* < lat. *pulmo* "pljuča"; *kozja brada* = *Tragopogon* < gr. *trágos* "kozel" in *pógōn* "brada" ipd. Obe različici sistematike pa se ujemata tudi v precejšnjem številu vrstnih prilastkov, npr. v rodu *vijolica* = *Viola*, ki je v MFS predstavljen z 21 vrstami, se vrstni prilastki ujemajo pri 11 vrstah, npr. *pasja vijolica* = *Viola canina*, *skalna vijolica* = *Viola rupestris*, *Rivnova vijolica* = *Viola riviniana*, *gozdna vijolica* = *Viola sylvestris*, *srhkodlaka vijolica* = *Viola hirta* itd.

- c) Ker pa ima botanika na Slovenskem bogato in dolgoletno tradicijo (v kateri so razvidni tudi sledovi različnih medjezikovnih stikov), je razumljivo, da se različici sistematike pri marsikaterem imenu tudi razlikujeta. Različno ubeseditev vidimo npr. v rodovnih imenih: *kalina*, ki jo nekateri avtorji izpeljujejo iz *kal* "blato" in je latinsko ime zanj *Ligustrum* < lat. *ligare* "vezati"; *kozja češnja* – *Rhamnus* < gr. *rhámnos* "trn, trnat grm"; *gozdni koren* – *Angelika* < gr. *ággelos* "angel"; *planika* – *Leontopodium* < gr. *léōn* "lev" in *pódion* "nožica"; *krvomočnica* – *Geranium* < gr. *géranos* "žerjav" ipd. Isto velja tudi za vrstne prilastke. Največ odstopanj je v imenih vrst, označenih s prilastkom *navaden*, ki je med slovenskimi vrstnimi imeni najpogostejši. Npr.: *navadno ohmelje* ima vzporednico v lat. imenu *Loranthus europaeus*, torej je prilastek "evropski"; *navadna konoplja* je latinsko *Cannabis sativa*, kjer pomeni prilastek "posajen; gojen"; *navadna breza* – *Betula pendula* "viseč"; *navadni cirmet* – *Tordylium officinale* "zdravilen"; *navadni sovec* – *Oenathe fistulosa* "cevast"; *navadna kozja detelja* – *Lembotropis nigricans* "črnkast; črn, temen"; *navadni gladež* – *Onomis spinosa* "trnat, boječ" ipd.

3. Zaključek

Primerjava mednarodne in slovenske ubeseditvene različice sistematike, nanašajoče se zlasti na imena rastlin, rastočih v Sloveniji, nam kaže na razmerje med strogo, znanstveno dosledno zgradbo ter zgradbo v živem jeziku, ki se, ne glede na to, da je zrcalo mednarodne sistematike, v marsičem izmika znanstveni urejenosti ter s tem izpričuje svojo lastno besedotvorno in pomensko ustvarjalnost ter izrazno drugačnost.

OPOMBE

- ¹ Čeprav je obvezni del latinskega imena tudi priimek (ali njegova okrajšava) strokovnjaka, ki je odkril oz. prvi opisal posamezno rastlino (npr.: *Sempervivum juvanii* Strgar, *Calla palustris* L. /oboje RFS, str. 10/), ta del imena ni bil upoštevan, ker je za obravnavo nebitven.
- ² Prim.: SSKJ I, str. XVII; MFS, str. 4; RFS, str. 10; Enciklopedija okrasnih rastlin, str. XII; Travniške rastline na Slovenskem, str. 10; Leksikon rastlinskih bogastev, str. 7.
- ³ Prim.: Živalstvo Evrope, str. VIII, Rastline in živali okrog nas, str. 392 oz. 396; *Gymnospermae*, *znanstveno ime za golosemenke*; *Nematoda znanstveno ime za gliste* – oboje Leksikoni Cankarjeve založbe, Biologija, str. 69 oz. 130.
- ⁴ Prim.: Slovenski pravopis 1, str. 22 § 108: latinska ali polatinjena imena.
- ⁵ Prim.: *dišeči kromać* (*Myrrhis odorata*), Moj mali svet, letnik 27, št. 7 (julij) 1995, str. 35; *kozja brada* (*Tragopogon porrifolius*), Popek, letnik I., št. 2 (april) 1995, str. 26; *navadna pogačica* (*Trollius europaeus*), Vrtnar, letnik IV., št. 2 (april) 1995, str. 31 ipd.
- ⁶ Prim.: Krátky slovník slovenského jazyka, str. 27; Rječnik hrvatskog jezika, str. 881; Webster's New International Dictionary of the English Language, str. IX idr.
- ⁷ Prim.: Wahrig, Deutsches Wörterbuch, str./kolona 25-26 § 5.5.1 idr.
- ⁸ Pri navajanju zgledov pri točkah 2., 3. in 4. je na prvem mestu navedeno ime iz MFS, za : pa sledi ime iz MFS-69.
- ⁹ Kjer so v MFS navedene soznačnice (teh je zelo malo), sem upoštevala le prvo obliko, npr. *jerebika*, ne pa tudi *mokovec*.
- ¹⁰ Ker podrobna besedotvorna analiza vseh 816 (oz. 713 enobesednih) rodovnih imen presega namen prispevka, sem se pri prikazu omejila na predstavitev le najbolj tipičnih značilnosti.
- ¹¹ Izpostavljenim končnim priponskim obrazilom sem v zgledih dodala tudi primere drugostopenjskih izpeljank.
- ¹² V RFS *Rhamnus pumilus*.
- ¹³ Mednarodna rastlinska imena so dosledno pisana z veliko, slovenska pa, razen nekaj izjem, z malo začetnico.
- ¹⁴ Tako v RFS; v Enciklopediji okrasnih rastlin je navedena oblika *blagayev volčín*.
- ¹⁵ Tako v SSKJ I; v Rastlinskem svetu Evrope je navedena oblika *Blagayev volčín*, str. 351. Iz zapisa *Blagayev volčín* v MFS ni razvidno, ali gre za veliko začetnico, ker so v njej vsa slovenska imena pisana samo z veliko začetnico.

¹⁶ Tako v RFS, v Enciklopediji okrasnih rastlin, v SP, Pravila, str. 22 § 108.

¹⁷ Tako v Rastlinskem svetu Evrope; v SSKJ sta obe pisni dvojici izkazani kot enakovredni, čeprav je na prvem mestu navedena oblika z veliko začetnico.

VIRI

- Andrej Martinčič, Franc Sušnik, *Mala flora Slovenije, Praprotnice in semenke*. – Državna založba Slovenije, Ljubljana 1984.
- Andrej Martinčič, Franc Sušnik, *Mala flora Slovenije*. – Cankarjeva založba, Ljubljana 1969.
- Darinka Trpin, Branko Vreš, *Register flore Slovenije, Praprotnice in cvetnice*. – Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana 1995.
- Roy Hay, Patrick M. Syngé, *Enciklopedija okrasnih rastlin*. – Prevedel in priredil Vinko Strgar, Državna založba Slovenije 1974.
- Andrej Seliškar, Tone Wraber, *Travniške rastline na Slovenskem*. – Prešernova družba, Ljubljana 1986.
- Tomaž Petauer, *Leksikon rastlinskih bogastev*. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana 1993.
- Dragutin Simonović, *Botanički rečnik imena biljaka*. – Izdavačka ustanova Srpske akademije nauka, Beograd 1959.
- Gustav Hegi, *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*. – München – Berlin – Hamburg (več izdaj).
- Martin Červenka idr., *Rastlinski svet Evrope*. – Mladinska knjiga, Ljubljana 1988.
- Wilhelm in Dorothee Eisenreich, *Rastline in živali okrog nas*. – Državna založba Slovenije, Ljubljana 1993.
- Harry Garms, Leo Borm, *Živalstvo Evrope*. – Mladinska knjiga, Ljubljana 1981.
- Silvo Kopriva, *Latinska slovnica*. – Državna založba Slovenije, Ljubljana 1976.
- Fran Bradač, *Latinsko-slovenski slovar*. – Državna založba Slovenije, Ljubljana 1955.
- Ivan Šugar, *Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski botanički leksikon*. – Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Globus, Zagreb 1990.
- Mirko Divković, *Latinsko-hrvatski rječnik*. – Zagreb 1900 (Reprint 1987).
- Anton Dokler, *Grško-slovenski slovar*. – Knezoškofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, Ljubljana 1915.

- France Bezljaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika*. – Prva knjiga (A–J) 1976, Druga knjiga (K–O) 1982, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Mladinska knjiga v Ljubljani.
- Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. – Knjiga prva (A–J) 1971, Knjiga druga (K–poni) 1972, Knjiga treća (poni–Ž) 1973, Knjiga četvrta (kazala) 1974, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Slovenski pravopis I, Pravila*. – Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Državna založba, Ljubljana 1990.
- Jože Toporišič, *Enciklopedija slovenskega jezika*. – Cankarjeva založba, Ljubljana 1992.
- Jože Toporišič, *Slovenska slovnica*. – Založba Obzorja, Maribor 1984.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika I–V*. – (A–H 1970, I–Na 1975, Ne–Pren 1980, Preo–Š 1985, T–Ž in Dodatki 1991), Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Državna založba Slovenije, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana.
- Grand Larousse de la langue française en six volumes*. – Librairie Larousse, Paris 1971–1978.
- Dictionnaire de la langue française*. – Lexis, Larousse, Paris 1991.
- Chambers Science and Technology Dictionary*. – Cambridge University Press, Cambridge 1988.
- Krátký slovník slovenského jazyka*. – Veda, Bratislava 1987.
- Vladimir Anić, *Rječnik hrvatskog jezika*. – Novi Liber, Zagreb 1991.
- Gerhard Wahrig, *Deutsches Wörterbuch*. – Bertelsmann Lexikon-Verlag, Gütersloh 1968.
- Webster's New International Dictionary of the English Language*. – Merriam Company, Springfield, Mass., U.S.A. 1953.

Résumé

CORRÉLATION ENTRE LA VARIANTE INTERNATIONALE ET SLOVÈNE
DE LA SYSTÉMATIQUE DES PLANTES

La comparaison des variantes de dénomination de la systématique botanique internationale et slovène montre la corrélation entre l'architecture scientifique, conséquente et logique, et l'architecture dans la langue vivante qui, tout en étant le reflet de la systématique internationale, diffère souvent de celle-ci, et prouve, par là même, sa propre originalité, sa force créatrice de formation des mots, de leur signification et leur particularité expressive. Ceci se manifeste *au niveau formel*:

a) lorsqu'il s'agit des noms de familles (il y en a 114) qui, dans la variante internationale, ne se forment qu' à l'aide du suffixe *-aceae*

(Urtica > Urticaceae), tandis que dans la variante slovène ils se forment par le suffixe *-ovke/-evke* (kopriva > koprivovke), ou, rarement par *-ice/-nice* (zlatica > zlatičnice); et encore, mais dans peu de cas, il s'agit simplement des mots au pluriel (kačji jezik > kačji jeziki).

b) Les noms de genres (il y en a 916) dans la systématique internationale se forment par des suffixes (*-a, -ia, -um ...*). En langue slovène ces noms sont soit des dérivés (713), soit des composés (103). Au niveau de la formation, ils peuvent être non motivés (bor, brin, ...). En ce qui concerne les noms motivés, il s'agit des composés avec des préfixes (*nad-, ne-, o- ...*), puis de trois autres types de composés (brinje-kaz; črnoglavka; dvoglavka) et des dérivés avec des suffixes *-ec, -ek, -ak, ...* (masculin), *-ica, -ka, -ija, ...* (féminin) et *-je/-evje* (neutre).

c) Les plus grandes différences concernent les noms internationaux des espèces (il y en a 3216) – ceux-ci sont toujours des composés – et les noms slovènes qui peuvent être des composés (de deux ou trois mots) ou encore des dérivés (se référer aux exemples à la page 180, 181).

En ce qui concerne le niveau sémantique les noms slovènes des plantes peuvent être:

a) des emprunts (iva = Iva, tamariša = Tamarix, ludvigija = Ludwigia);

b) des calques (črnika = Nigella < lat. nigellus "noirâtre"; kozja brada = Tragopogon < gr. trágos "boue" et pógōn "barbe")

c) des noms propres à la langue slovène, c'est à dire sans traduction soit du sens soit de la désignation des mots internationaux (kozja češnja = Rhamnus < gr. rhámnos "épine"; planika = Leontopodium < gr. léōn "lion" et pódion "patte").